

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 22 maja 2018 r.,
sprawy **R. G. (G.)**
uniewinnionego od zarzutu popełnienia czynów z art. 212 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego
od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 26 września 2018 r., sygn. akt VII Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K.
z dnia 1 lutego 2018 r., sygn. akt II K [...],
na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 529 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. pozostawić kasację bez rozpoznania,**
- 2. nie uwzględnić wniosku radcy prawnego Ł. H., pełnomocnika z urzędu, o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej,**
- 3. zwolnić oskarżyciela prywatnego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O., wyrokiem z dnia 26 września 2018 r., utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 1 lutego 2018 r., którym R. G. został uniewinniony od zarzucanych mu czynów z art. 212 § 1 k.k. Od powyższego wyroku kasację wywiódł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego G. T..

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Zaistniała w niniejszej sprawie sytuacja procesowa czyniła niedopuszczalnym wniesienie i rozpoznanie kasacji, co musiało skutkować pozostawieniem jej bez rozpoznania.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 529 k.p.k. wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zatarcie skazania, akt łaski ani też okoliczność wyłączająca ściganie lub uzasadniająca zawieszenie postępowania. *A contrario* niedopuszczalnym jest wniesienie i rozpoznanie kasacji na niekorzyść oskarżonego, jeżeli zachodzi jedna z tych okoliczności. Z uwagi na przedawnienie karalności czynów zarzucanych R. G., a więc okoliczność wyłączającą ściganie, sytuacja taka wystąpiła w jego sprawie.

W myśl przepisów regulujących kwestię przedawnienia – a te w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie były modyfikowane od wejścia w życie aktualnie obowiązującego Kodeksu postępowania karnego – karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia (art. 101 § 2 k.k.). Wszczęcie w tym okresie postępowania powoduje przedłużenie okresu karalności o 5 lat (art. 102 k.k.). Oznacza to, że przedawnienie karalności przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego następuje co do zasady najpóźniej z upływem 6 lat od czasu gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy, a gdy pokrzywdzony uzyskał tę informację po upływie roku lub 2 lat od popełnienia przestępstwa maksymalny okres przedawnienia wydłuża się odpowiednio do 7 lub 8 lat od daty popełnienia czynu, ale nie dłużej niż do 6 lat od czasu gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2008 r., V KK 5/08, OSNKW 2008/8/64).

W realiach sprawy nie ma konieczności ustalania dokładnej daty uzyskania przez oskarżyciela prywatnego informacji, o której mowa w art. 101 § 2 k.k. Nie ulega jakiegokolwiek wątpliwości, że wnosząc w dniu 28 marca 2012 r. akt oskarżenia, posiadał wiedzę o osobie, przeciwko której kierował oskarżeniem.

Stąd też, nawet przy przyjęciu tej najbardziej niekorzystnej dla oskarżonego daty za początek biegu przedawnienia, karalność przestępstw zarzucanych R. G. ustała najpóźniej w dniu 28 marca 2018 r.

W tym stanie rzeczy, z uwagi na treść art. 529 k.p.k., wniesienie skutecznej kasacji od wydanego w dniu 26 września 2018 r. wyroku Sądu odwoławczego, utrzymującego w mocy uniewinniający wyrok Sądu pierwszej instancji było niemożliwe. Wobec tego, że kasacja dotyczyła rozstrzygnięcia uniewinniającego oskarżonego nie było możliwym nawet rozpoznanie kasacji na korzyść oskarżanego przy ewentualnym odwróceniu jej kierunku (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1992 r., I KZP 40/91, OSNKW 1992/5-6/31, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2013 r., III KK 44/13, Lex nr 1403981).

Z uwagi na powyższe brak było też podstaw do uwzględnienia wniosku pełnomocnika z urzędu o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, wykonanie czynności polegającej na wniesieniu środka zaskarżenia, który na podstawie obowiązujących przepisów nie podlega rozpoznaniu, nie może być traktowane, jako udzielenie pomocy prawnej z urzędu, za którą przysługuje wynagrodzenie od Skarbu Państwa (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 września 2017 r., III KK 384/17, OSNKW 2018, z.1 poz. 6; z dnia 16 listopada 2015 r., II KK 310/15, LEX nr 1844083 i z dnia 27 sierpnia 2008 r., IV KK 271/08, LEX nr 567076).

Celem wprowadzonego przez ustawodawcę obowiązku sporządzenia i podpisania kasacji przez podmiot fachowy jest zapobieżenie wnoszeniu skarg kasacyjnych, które nie spełniają warunków ustawowych. Jest rzeczą oczywistą, że w przypadku wystąpienia przez stronę z żądaniem wyznaczenia obrońcy z urzędu w terminie otwartym do wniesienia kasacji i wykazania, iż nie jest w stanie ponieść kosztów obrony z wyboru, sąd nie jest władny do oceniania zasadności wniosku przez pryzmat podstaw do wniesienia kasacji. Pozbawiałoby to stronę realizacji przysługującego jej uprawnienia do skorzystania z pomocy prawnej. W przeciwieństwie jednak do obrońcy lub pełnomocnika wyznaczonego do sporządzenia środka odwoławczego, adwokat wyznaczony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym nie jest związany wolą strony i nie jest zobowiązany do wniesienia kasacji. W swoich ocenach zachowuje samodzielność i w przypadku stwierdzenia braku podstaw do wniesienia kasacji powinien powiadomić o tym sąd.

Zakres obowiązków pełnomocnika wyznaczonego z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, zobligowanego z mocy art. 84 § 3 k.p.k. do zbadania sprawy pod kątem podstaw do wniesienia kasacji na niekorzyść oskarżonego, obejmuje również sprawdzenie, czy nie występują okoliczności określone w art. 529 k.p.k., które czynią niedopuszczalnym przedstawienie kasacji do rozpoznania.

Jak już wcześniej wskazano w sprawie oskarżonego wystąpiła jedna z okoliczności wyłączających ściganie (przedawnienie karalności), co czyniło bezprzedmiotowym sporządzenie kasacji i wymagało jedynie poinformowania na piśmie sądu o braku podstaw do jej wniesienia. Z tych zatem względów postanowiono jak na wstępie.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono po myśli art. 624 § 1 k.p.k., uznając, że z uwagi na przyczynę pozostawienia kasacji bez rozpoznania, względy słuszności sprzeciwiają się obciążeniu oskarżyciela prywatnego kosztami postępowania kasacyjnego.